

Förord

I detta första nummer för år 2004 av Kommunal Ekonomi och Politik bjuder vi på tre artiklar. När Tatanka-Iyotanka efter att ha deltagit i sin första strid av sin far fick namnet Sitting Bull ville fadern med namnet signalera att sonen hade djurets egenskaper. Detta tar Rolf Solli till utgångspunkt för sin artikel om vilken betydelse namnet har för administrativa reformer. Han jämför i sin artikel den engelska *Best Value*-reformen med en reformrörelse med samma namn i delstaten Victoria i Australien, och med en "namnlös" utveckling i den svenska kommunvärlden. *Best Value* är en viktig del av Blair-regimens upptagenhet med den brittiska konstitutionen och den offentliga sektorn. Andra inslag i denna upptagenhet har varit den relativa självstyrelsen för Wales och Skottland, ett intresse för proportionella valmetoder, diskussioner om regionalisering av England, återupprättandet av en överkommun för London, införandet av nya interna styrmodeller i kommunerna med direktvalda borgmästare respektive ett parlamentariskt kabinettssystem som huvudmodeller.

Med "Audit Commission" som central myndighet har *Best Value* utvecklats till ett kraftfullt kontroll- och styrsystem gentemot kommunerna. Med de nya borgmästarmodellerna och *Best Value* fullföljer regimen en politik som hade sin höjdpunkt under Thatcher-regimen men som i själva verket har äldre rötter i brittisk politik. Både kommunerna och partiväldet ifrågasätts.

I delstaten Victoria drivs en reform med samma namn som den engelska. Men annars är likheterna få. I Victoria är *Best Value* en fråga för kommunerna där man försöker fokusera verksamhetens kvalitet, i huvudsak utan inblandning från delstatens myndigheter. Samtidigt konstaterar författaren att vi i Sverige kan bevittna en utveckling som bär många drag av den engelska: Styrning med nyckeltal, inspektion och kontroll, statlig styrning. Men en viktig skillnad är att denna svenska reformrörelse saknar namn. De tre exemplen illustrerar frågan om vad namnet betyder.

Marcus Gossas tar i sitt bidrag upp en annan fråga som alltmer börjar komma på den svenska dagordningen – frågan om kommunstrukturen. Detta sker inte minst genom ansvarskommitténs tillsättning och arbete, en kommitté som för övrigt Rolf Solli i sin artikel ser som ett led i den namnlösa svenska *Best Value*-reformen. En ny kommunindelningsreform är inte aktuell. Det bedyras om och om igen. Nu är det samverkan som är nyckelordet. Vi får i artikeln en värdefull historik över kommunalförbundsinstitutet. Är det i kommunalförbund och andra samarbetsarrangemang som det nya millenniets kommunreform står att finna? "Kommunsystemets territoriella indelning blir anpassningsbar och kommunernas verksamheter blir administrativt gränsöverskridande" skriver Gossas. Vad ska då hända med den lokala demokratin? Vi har ju vant oss vid att det finns ett närmast oupplösligt samband mellan demokrati och territorium. Gossas avslutar sin artikel med att reflektera över den territoriellt frikopplade lokala demokratin.

Leif Jonsson fokuserar i sitt bidrag dyaden kommunstyrelseordförande - kommunchef. Kommunens servicelevererande uppgifter är centrala både för den politiska och den administrativa ledaren, men även om de i så måtto arbetar med samma sak, opererar de i olika kontexter: KS ordförande manövrerar i politiska sammanhang, medan kommunchefen agerar inåt i administrationen. Ledningssituationerna präglas för båda, men särskilt för kommuncheferna av lokala förhållanden och förväntningar. Trots de specifika förhållanden som följer av att kommunen är en politisk organisation, av KS-ordförandens och kommunchefens speciella ställning och de lokala sammanhangens stora betydelse präglas bilderna av ledarskapet av ideal som hämtats från företagsvärlden.

Det här numret av Kommunal Ekonomi och Politik har tre bidrag som kan förefalla olika. Men samtidigt rör de tre centrala frågor i den kommunala sektorn: de aktuella recentraliseringstendenserna, kommunstrukturen och den politiska och administrativa exekutiven. Alla tre frågorna är i centrum för debatt och forskning, och kommer nog att bli det även framöver.

Henry Bäck och Björn Brorström